

ומאן דאמר: זימנין דהוי בה [ברחבה] דיורין
[גזירה משום דפעמים יש דיורין ברחבה],
ואתי לטלטולי.

קרפף יותר מבית פאתים שלא הוקף לדירה,
שאסור לטלטל בו, ובא למעטו:

א. **מיעטו באילנות** ואותו חלק שלא נטע
אינו גדול מבית סאתים, **לא הוי מיעוט**, כיון
שדרך קרפפות שיהיו בהם אילנות ותשמיש
דקרפף הם [ריטב"א].

ולפיכך, לא בטל שם "קרפף" ממקום
הנטיעה, והוי ליה היקף אחד יותר מבית
סאתים שלא הוקף לדירה.

ב. **בנה בו עמוד גבוה עשרה טפחים ורחב
ארבעה טפחים**, ונותר שטח פנוי שאינו גדול
מבית סאתים, **הוי מיעוט**, דכיון דעמוד אינו
תשמיש דקרפף, והוא חשוב — שהרי גבוה
עשרה ורחב ארבעה — הרי הוא עומד בפני
עצמו ולא בטל לקרפף, ונמצא שנחסר מן
"הקרפף" שיעור האוסרו.

ג. **בנה בו עמוד גבוה עשרה ורחבו פחות
משלשה טפחים**, **לא הוי מיעוט**, שאינו מקום
חשוב, וכמאן דליתיה דמי.

ד. **בנה בו עמוד גבוה עשרה ורחבו משלשה
טפחים ועד ארבעה טפחים**, [ולא ארבעה
בכלל].

רבה אמר: הוי מיעוט.

ורבא אמר: לא הוי מיעוט.

וכדמפרש טעמייהו ואזיל.

שאינם יודעים שיש לשביל בסופו מחיצת
הגודא דנהרא, כיון שאינה ניכרת, וגם, כיון
שרוב שבילים אין מסתיימים במחיצה לא
יתנו לבם אליה [ריטב"א], ואם כן הוה ליה
בעיניהם כמבוי מפולש [שהרי מצדו אחד
רחבה שהיא כרמלית, וצידו השני נהר שהוא
כרמלית] הצריך תיקון צורת הפתח מצידו
האחד ולחי מצידו השני [וכדאמרן לעיל דף
ז.]: **לחי לבדו מועיל לשביל של כרמים
דעלמא** שהוא מפולש בלי מחיצה בסופו.

אלא אמר רבא: עבדינן ליה למבוי בפתחו
שלצד רשות הרבים צורת הפתח, ועוד לחי
לפיתחא דמתא [לפתח המבוי הפתוח
לרחבה] להתירו בטלטול, וכדין מבוי הפרוץ
מחד גיסא לרשות הרבים ומחד גיסא
לכרמלית שהוא ניתר בצורת הפתח מכאן
ולחי וקורה מכאן, [וכדאמרן לעיל דף ז.].
והשתא אמרינן: **דמגו דמהני ליה לחי למתא**,
להתירו, **מהני נמי לרחבה**, לעשותה כמוקפת
לדירה. ושוב ממילא מותר אף השביל שהרי
אינו פתוח לכרמלית.

הלכך — לאחר שיתקן כדאמרן — **טלטולי
במתא גופה** [במבוי עצמו] שרי, כיון דנתקן
בצורת הפתח מכאן ולחי מכאן. וכן **טלטולי
ברחבה גופה**, שרי, שהרי נעשית מוקפת
לדירה, על ידי הלחי.

אבל להוציא **ממתא לרחבה** ולהכניס **מרחבה
למתא**, פליגי בה רב אחא ורבינא, חד אסר
וחד שרי, וכדמפרש טעמייהו ואזיל.

כה-א ומפרשינן לה: **מאן דשרי** אף על גב שהיה
לנו לאסור משום תקנת עירובי חצרות: **דהא
ליכא דיורין ברחבה**, ואין מי שיאסור
מלטלטל מזה לזו, ולהיפך.

כלומר: כולי עלמא "מקילין" ברחב שלשה כיון דנפיק ליה מתורת לבוד בין בעמוד רחב שלשה בין במחיצה רחוקה שלשה, ולא פליגי אלא ברחב ורחוק פחות משלשה.

ואף בזו מקיל רבה וסובר דהוי מיעוט, והועילה מחיצתו החדשה לעשות הקרפף כמוקף לדירה.

ועתה מבארת הגמרא את הדין בקרפף יותר מבית סאתים שבא למעטו, וטח בו [בכתלים] מבפנים טיט, עד שמיעטו לבית סאתיים:

א. אם יכול הטיט לעמוד בפני עצמו, שעשוי כל כך עבה, עד שאפילו אם ינטל הכותל הראשון יעמוד הטיט החדש: הוי מיעוט.

ב. אם אינו יכול לעמוד בפני עצמו:

רבה אמר הוי מיעוט.

רבא אמר: לא הוי מיעוט.

וכדמפרש טעמייהו ואזיל.

רבה אמר הוה מיעוט, דהשתא — מכח הכותל הקיים — מיהא קאי הטיט.

רבא אמר לא הוי מיעוט, כיון דלא יכול למיקם בפני עצמו, לא כלום הוא.

ועתה מבארת הגמרא את דינו של קרפף

רבה אמר הוי מיעוט, כיון דשיעור שלשה טפחים חשוב הוא, דהא בהאי שיעורא נפיק ליה בכל מקום מתורת לבוד.

רבא אמר לא הוי מיעוט, דכיון דלא הוי מקום ארבעה, לא חשיב, ובטיל ליה.

קרפף יותר מבית סאתיים שלא הוקף לדירה, ופתח לו בית או שעשאו לתשמיש דירה, ובא לעשות היקף חדש על דעת דירה, בלא לפרוץ יותר מעשר:

א. הרחיק מן הכותל הקיים ארבעה טפחים ועשה מחיצה חדשה בתוך הקרפף לשם דירה: הועיל.⁽⁷⁴⁾

ב. הרחיק המחיצה החדשה מן הכותל הקיים פחות משלשה טפחים: לא הועיל, דהוי כמחיצה על מחיצה — דאמרן לעיל שאינו מועיל — כיון שאין ביניהן שלשה טפחים.

ג. הרחיק המחיצה משלשה ועד ארבעה טפחים, רבה אמר: הועיל. רבא אמר אינו מועיל, וכדמפרש ואזיל.

רבה אמר הועיל, דהא נפיק ליה — בעלמא, שיעור שלשה — מתורת לבוד.

רבא אמר אינו מועיל, כיון דלא הוי בין זה לזה מקום ארבעה, לא חשיב להחשיבו כמחיצה בפני עצמה שהוקפה לדירה.

רב שימי, מתני [היה שונה] להנך תרי פלוגתייהו דרבה ורבא גבי עמוד וגבי מחיצה, לקולא.

מעשר.

ויש סוברים: דבעינן לרוחב כל המחיצה — ראה משנה ברורה וביאור הלכה, ש"ח סעיף ו'.

74. נחלקו רבותינו בשיעור המחיצה: יש ראשונים — וכן פסק השולחן ערוך — הסוברים, דסגי במחיצה חדשה באורך יותר

הרי חזינן, דרב חסדא סבירא ליה דמחיצה על גבי מחיצה מהני לעשותו היקף חדש לדירה.

ומסקינן: **תפתייב!**

אמר רב חסדא: ומודה לי רב ששת, שאם בא להתיר תל עצמו, כשהוא גדול מבית סאתים ומחיצותיו — דהיינו דופנות התל — אינן מוקפות לדירה, ובא לעשות היקף חדש לדירה על ידי שעשה מחיצה על התל, שהועיל להתיר לטלטל על גבי התל.

מאי טעמא?

הואיל והדר על התל באויר מחיצות העליונות החדשות הוא דר, ולא באויר התחתונות הקיימות. ואף דשפיר מהני ליה דפנות התל לעשות רשות היחיד על גבי התל, מכל מקום לא באוירן הוא דר.

בעי רבה בר בר חנה: עשה בקרפף שאין מוקף לדירה מחיצות עליונות על גבי מחיצות תחתונות לשם דירה, דאמרן דאין מועיל כיון דהוי מחיצה על גבי מחיצה, ואחר כך נבלעו המחיצות התחתונות בקרקע, והעליונות החדשות קיימות, מהו?

מי אמרינן, כיון שבשעה שהקיפן לדירה לא הועילו, גם אחר שנבלעו התחתונות לא יועילו, דהשתא נעשו המחיצות מאליהן.

או דילמא כיון שמתחלה עשאן לדירה, ועכשיו אין לקרפף אלא מחיצות אלו, מהני [קרן אורה]?

למאי [לענין מה] בעי לה רבה בר בר חנה?

אי לנכסי הגר?

הגדול הרבה יותר מבית סאתיים, ויש בו בחלקו תל, ולא הוקפו מחיצות הקרפף לדירה, ואחר כך עשאו לקרפף מקום דירה, ובא להקיף מחדש:

א. הרחיק את המחיצה החדשה מן התל [שהוא עצמו מחיצה לקרפף] ארבעה טפחים, ועשה מחיצה לשם דירה [ועדיין נותר יותר מבית סאתיים בהיקף החדש], הועיל, וכדאמרן לעיל, דבהרחיק את המחיצה החדשה ארבעה טפחים, הועיל.

ב. הרחיק המחיצה מן התל פחות משלשה טפחים, או שהוסיף מחיצה על שפת התל, פליגי בה רב חסדא ורב המנונא:

חד אמר: הועיל, דאף מחיצה על מחיצה היא, סבירא ליה דמועיל [והוא הדין דפליגי אכל מה דאמרן לעיל].

וחד אמר: לא הועיל, דהא מחיצה על גבי מחיצה היא, ולא מהני.

ואמרינן: **תפתייב, דרב חסדא אמר: הועיל!**

דאתמר: העושה מחיצה על גבי מחיצה:

אמר רב חסדא: בשבת — כגון הא דעסיקנא בה — הועיל.

אבל בקניית נכסי הגר שאין לו יורשין, שמת, והרי נכסיו הפקר [ובישראל לא משכחת לה שאין לו יורשין, דכל ישראל קרובין], ובא אדם לקנות קרקע שלו בחזקה על ידי עשית מחיצה [דקיימא לן: נעל או גדר או פרץ הרי זו חזקה], ועשאו לגדר מחיצה על גבי מחיצה קיימת — לא קנה. ואם בא אחר לקנותה בחזקה, קנה השני.

ורב ששת אמר: אף בשבת נמי לא הועיל.

ודאי לא מהני!

דהיינו מימריה ד[רבין] ירמיה ביראה. דאמר [רבין] ירמיה ביראה, אמר רב יהודה: האי מאן דבעי לקנות נכסי הגר בחזקה, ושדא ליפתא אפילא דארעא דגר [נטע לפת בגומא שמצא בקרקע ולא חפרה], ואתא ישראל אחרינא רפק ביה פורתא [חפר בה מעט, דהוי חזקה גמורה]:

בתרא קני שהרי החזיק בה.

קמא — שלא חפר בה אלא נטע בה לפת בעלמא — לא קני!

מאי טעמא?

בעינא דשדא [בשעה ששם הראשון הלפת באדמה] הא לא קא שבח [לא השביחה הקרקע], ועדיין אין כאן חזקה. כי קא שבחא [ואחר כך כשהשביחה הקרקע שגדל הלפת] הא ממילא קא משבחא, ולא הוא השביח הקרקע, שנאמר דהוי חזקה.

והכא נמי, כיון שבשעת עשית המחיצות לא השביח כלום, דהא הוי מחיצה על גבי מחיצה, ואחר כך כשנבלעו, ממילא נבלעו, אין כאן חזקה.

ואלא רבה בר בר חנה — על כרחך — לענין שבת קא מיבעיא ליה.

ואם בחול נבלעו, ליכא למיבעי מידי, דודאי מהני ליה מחיצות העליונות! ועל כרחך, כי קא מיבעי ליה, כגון דבשבת עצמה נבלעו, הא נמי לאו בעיא היא, דהוי מחיצה הנעשה [הנעשית] בשבת. ותניא: כל מחיצה הנעשה בשבת, בין בשוגג בין במזיד, שמה מחיצה!

ותמהינן: לאו איתמר עלה, אמר רב נחמן: לא שנו אלא לענין לזרוק מרשות הרבים לרשות היחיד, הוא דאמרינן דהוי מחיצה כשנעשית בשבת, ולחייב הזורק.

אבל לסמוך על מחיצה הנעשית בשבת להתיר לטלטל, אפור!

ואם כן הכא אמאי אמרת דמהני מחיצה בשבת לענין טלטול.

ומשנינן: כי איתמר דרב נחמן, אמחיצה הנעשית באיסור בשבת במזיד הוא דאיתמר!

החיא איתתא [אשה אחת], דעבדה מחיצה על גבי מחיצה כדי לקנות בנכסי הגר, אתא ההוא גברא [ובא אחריה אדם אחד] והחזיק בהם על ידי דרפק בה פורתא [חרש בה מעט].

אתא ההוא גברא לקמיה דרב נחמן, אוקמיה לנכסי הגר בידיה דההוא גברא.

אתת איחי וקא צווחה קמיה [באה האשה, הראשונה, וצווחה על כך בפני רב נחמן].

אמר לה רב נחמן: מאי איעביד לך [וכי מה אוכל לעזור לך?!] דלא מחזקת כדמחזקי אינשי [שהרי לא החזקת כדרך שאנשים מחזיקים], ולא קנית הנכסים, והשני שהחזיק כדין, זכה!

קרפף שגודלו בית שלש סאין שלא הוקף לדירה, וקירה בו בית סאה [עשה גג לבית סאה אחד], ונשאר גודלו הבלתי מקורה בית סאתים בלבד, והמקורה פחות מבית סאתים:

[רבא] [רבא] אמר: לא תיקן מאומה, כי אויר קירווי — מיתירו!